

35.0315 הופעת חיילי צה"ל כעדים בבתי המשפט האזרחיים

שם הפקודה עודכן ביום 22 באוקטובר 2018

1. בפקודה זו:
 - א. "בית משפט" - לרבות בית דין ולשכת הוצאה לפועל.
 - ב. "חייל" - לרבות אזרח עובד צה"ל.
2. חייל שנדרש מטעם גורמי צה"ל, משרד הביטחון, פרקליטות המדינה או פרקליטות המחוז להופיע בבית משפט, כדי להעיד על דברים הידועים לו או הנוגעים לתפקידו, אינו רשאי לדרוש דמי בטלה והוצאות מבית המשפט בעד אותה הופעה. תקופת היעדרותו למתן העדות, תיחשב כהיעדר בתפקיד, והוא יהיה זכאי להחזר הוצאות נסיעה, בהתאם לפקודות. חייל בשירות חובה יהיה זכאי אף לדמי כלכלה, בהתאם להוראות פ"מ [35.0214](#).
3. חייל שנדרש על ידי בית המשפט, שלא לבקשת גורם מהמנויים בסעיף 2 לעיל, להופיע בבית משפט כדי להעיד על דברים הידועים לו מכוח תפקידו או הנוגעים לתפקידו, חייב לבקש דמי בטלה והוצאות מבית המשפט בעד אותה הופעה, וכן לבקש כי דמי הבטלה וההוצאות יועברו למת"ש 352-ממזדור הנהלת החשבונות. תקופת היעדרו של החייל תיחשב כהיעדר בתפקיד והוא זכאי להחזר הוצאות נסיעה ולדמי כלכלה, כאמור בסעיף 2 לעיל, ועל-פי פקודות הצבא.
4. הופיע חייל בבית משפט, כאמור בסעיף 3 לעיל, ידאג החייל להעביר עותק של ההחלטה בדבר תשלום ההוצאות למת"ש 352-ממזדור הנהלת החשבונות מייד לאחר הדיון בבית המשפט, ולא יאוחר מעשרה ימים ממועד הדיון. מת"ש 352-ממזדור הנהלת החשבונות יעקוב אחר ביצוע התשלום על ידי הגורם שנקבע בהחלטת בית המשפט.
5. הופיע חייל בבית משפט, כאמור בסעיף 3 לעיל - לא יקבל את התשלום עבור דמי הבטלה ועבור ההוצאות ישירות לידי, ואם קיבלו לידי יעבירו ללא זיכוי למת"ש 352-ממזדור הנהלת החשבונות, בצירוף ההחלטה בדבר ההוצאות, כאמור בסעיף 4 לעיל.
6. במקרה בו נדרש חייל על ידי אדם, או על ידי מוסד, למעט אלו המצויינים בסעיף 2 לעיל, להופיע בבית משפט כדי להעיד על דברים הידועים לו שלא מכוח תפקידו או שלא במסגרת תפקידו, תחושב היעדרותו מהשירות על-פי הכללים הקבועים בפ"מ [36.0401](#). במקרה זה, לא יהיה החייל זכאי להחזר הוצאות נסיעה או לדמי כלכלה. אם יקציבו בית המשפט, אדם או מוסד, למעט האמור בסעיף 2 לעיל, דמי כלכלה והוצאות, יועבר התשלום לחייל על-פי הנוהל הקבוע בפ"מ [35.0214](#).
7. חייל לא יופיע בבית המשפט כדי להעיד עדות מומחה שלא במסגרת תפקידו הרשמיים ושלא בהתאם להוראות סעיפים 2 ו-3 לעיל, אלא אם קיבל לשם כך היתר עבודה פרטית, על-פי פ"מ [33.0115](#). חייל שקיבל היתר עבודה פרטית לצורך כך, יחולו על הכספים שיקבל הוראות פ"מ [33.0115](#). בפסקה זו: "מומחה" - למעט כל אדם שיש לו עניין כלשהו, במישרין או בעקיפין, בנושא הדיון במשפט.

תוקף סעיף 8 מיום 22 באוקטובר 2018

8. חייל לא ימסור עדות בהליך משפטי אזרחי, בעניין הקשור במישרין או בעקיפין לתפקידו או לשירותו הצבאי, אלא בהתאם לכללים המפורטים בפרק זה.

לעניין סעיף זה, "עדות" – בין שבעל-פה ובין שבכתב או בכל דרך אחרת, לרבות מסירת תצהיר או מידע.

א. חייל שהוזמן למסור עדות כעד מטעם המדינה ידווח על כך ללא דיחוי לקצין שהוא מפקדו הישיר וליועץ משפטי מהפרקליטות הצבאית. על החייל לשתף פעולה עם נציגי המדינה בהליך והוא רשאי להיוועץ ביועץ המשפטי.

- ב. **חייל שהוזמן למסור עדות שלא מטעם המדינה לא יבוא במגע עם עורך דין שאינו נציג המדינה** בקשר למסירת העדות ולא ימסור לו כל תצהיר או מידע, אלא לאחר היוועצות ביועץ משפטי מהפרקליטות הצבאית.
- ג. חייל שהוזמן למסור עדות **שלא מטעם המדינה**, ידווח על כך ללא דיחוי לקצין שהוא מפקדו הישיר וליועץ משפטי בפרקליטות הצבאית, ולא ימסור עדות אלא לאחר היוועצות ביועץ המשפטי או על-פי החלטת הערכאה השיפוטית שבה מתקיים ההליך, כפי שיפורט להלן:
- (1) חייל שהוזמן למסור עדות כאמור או מי שמבקש כי חייל כאמור יעיד מטעמו, יפנה ליועץ המשפטי מהפרקליטות הצבאית; בפנייה יובאו פרטים על ההליך שבמסגרתו מבוקשת העדות וכן הנמקה מדוע העדות נדרשת.
- (2) היועץ המשפטי ישקול אם יש במתן העדות משום חשש ליצירת ניגוד עניינים.
- (א) סבר היועץ המשפטי כי אין חשש כאמור, יודיע לחייל או למי שמבקש את עדותו כי אין מניעה משפטית למסירת העדות.
- (ב) סבר היועץ המשפטי כי קיים חשש כאמור, יודיע על כך לגורם המייצג את המדינה בהליך, או לפרקליטות המחוז הרלוונטית, אם המדינה אינה צד להליך, כדי שישקול אם יש צורך בזימון אותו חייל כעד מטעם המדינה, בהגשת בקשה לביטול הזימון לעדות או כל בקשה אחרת לערכאה השיפוטית שבה מתנהל ההליך, לרבות בקשה שתכריע בבקשה לאישור הזימון לעדות.
- (ג) סבר היועץ המשפטי כי קיים חשש כאמור בס"ק (ב), יעדכן את החייל שהוזמן למסור עדות ואת הגורם שביקש את עדותו כי החייל מנוע מלעשות כן עד לקבלת הכרעת הערכאה השיפוטית או החלטה אחרת.
- (3) ככל שהדבר הכרחי לבחינת הפנייה, רשאי היועץ המשפטי לבקש לעיין בנוסח התצהיר טרם מתן החלטתו.
- (4) היועץ המשפטי ישקול בין היתר את אופי העדות, את סוג ההליך שבמסגרתו מתבקשת העדות ואת מיהות הצדדים להליך.
- ד. ככלל, חייל אשר הוזמן למסור עדות, ובכלל זה **עדות בנושא שבמומחיות הקשורה לתחום עיסוקו בשירותו הצבאי**, יעשה זאת באמצעות תעודת עובד ציבור כמשמעה בפקודת הראיות [נוסח חדש], התשל"א-1971, ובכפוף להנחיות היועץ המשפטי.
- ה. טרם ימסור חייל עדות, יפנה לנציג המחלקה לביטחון מידע ביחידתו, לצורך קבלת הנחיות.